Seitenstetten, Benediktinerstift, Cod. 20 [Verbleib unbekannt]

, 29.

Cod. XX. Decal.

membran. Fol. fac. 10 ½ 14. 1. 2. 7.

S. Biblia v. & N. Testamenti.

Charakteribus quidem minusculis, sed elegantissimis exaratus, ac Edenburgi 20 aureis comparatus. Continet universa Biblia V. et N. Testamenti juxta versionem S. Hieronymi, et veteris vulgatæ, quod ea collatione cum Bibliis ejusdem sancti, ao 1476. et a Martianæo in Biblioth. divina S. Hieron. editis, facta sit manifestum. Cæterum opera pretium erit, codicem nostrum diligentius disquirere, ac memorabilia annotare. Absque ullo titulo incipit epistola nata S. Hieron. ad Paulinum: "Frater Ambrosius mihi tua munuscula perferens". Post hanc ejusdem Prologus in Pentateuchum ad Desiderium: "Desiderii mei desideratas accepi literas". Jam sequuntur genes. Exod. Levit. Num. et Deuteron. in capitula quidem divisa, sed non in versus, quod in toto codice observatur.

Librum Josue præcedit Prologus S. Hier. "Tandem finito Pentateucho Moysi". Dein libb. Judicum, et Ruth.

Libro I Regum præponitur Prologus S. Hieron. qui dicitur Galeatus: "Viginti et duas literas esse apud Hebræos"; sequuntur ordine IIII. et IV Reg. Postea Paralipom. libb. duo cum prolog. S. Hieron: "Si septuaginta interpretum". Capitulo ultimo libri 2di annexa est oratio Manassis Regis Juda apocrypha: "Domine Deus omnipotens Patrum nostrorum". Contuli cum Bibliis P. Sabatier, T. 2. p. 1009. et adductis ibi Mss. Colbertinis n. 270. et n. 999. ac maxime his conformam nostram orationem deprehendi, uti in edit. ao 1476. (a)

Libro Esdræ I. profatus est prologus S. Hier. in Esdram et Nehemiam ad Domnionem et Lagatianum: "Utrum difficilius sit, facere quod poscitis." Hic liber non in decem, ut habet nostra vulgata, sed in septem est capitula disjunctus. Liber, qui est apud nos 2dus, novo inchoatur capitulo, sed sine titulo, nisi quod rubro sit prescriptum: Nee, id est Nehemiæ, quo tamen non obstante in fronte foliorum sequentium legitur: Esdræ I. Liber iste absolvitur capitibus XIII. ut in vulgata.

Post ultimum capitulum imediate sequitur: "Incipit liber secundus Esdræ", et continet capitula 27. Est iste liber, quem diximus 3tium Esdræ,

(a) Orationem Manassis scripsam fuisse in sermonibus Regum Israel, et in sermonib. Hozai Prophetæ, testatur locus 2. Paralip. 33. 18. 19. Ea vero, quæ hodie Regis illius nomine exstat, verbis Paralipomenon uno veluti tenore subjicitur ab Auctore Constitut. Apostolicarum II. 22. atque adeo teste Cotelerio ficticia est ac extra Canonem librorum divinorum collocata. — Ea antiquis eam plures genuinam habuere, quod inde apud Fabric. Biblioth. græc. lib. 3. p. 29. — Græcos etiamnum hodie inter alia Canonica hac Manassis oratione uti, notavit Leo Allatius de libb. eccleriast. græcor. p. 62. — Qui vero affirmarunt, eam nec græce nec hebraice reperiri, adeant Lambec. Comment. Bibl. Cæs. lib. 2. p. 27. et 279. Conferr. p. 14. Dupin in Proleg. Constit. Apostl. p. 17. Labb. Concil. T. 1. Paris. 1671. Cotelerii Patres Apostol. — Biblia Hob. Sept. 1540. et Walton. Polyglotta.

Seitenstetten, Benediktinerstift, Cod. 20 [Verbleib unbekannt]

, 30.

ad apocrypha rejectus. S. Hieronymus in mox dicto Prologo ~~orationem Manassis scriptam fuisse in sermonibus regum Israel, et in sermonibus Hosai Prophetae, testatur Liber 2. Paralip. 33, 18. 19.~~ Ea vero, quae hodie legitur illius nomine exstat versio Paralipomenon ~~ut velut de nova subjicitur ab auctore Constitut. Apostol.~~ eorum II. 22. atque patente Cotelerio fidelitia est ad extra canonem libr. divinor. collocata. Ex antiquis eam plures genuinam habuere, quos vid. apud Fabric. Bibliothec. graeca, lib. 5. c. 29. Graecos etiamnum hodie inter alia cantica sub Manassis oratione uti, notavit Leo Allatius de libb. eccles. graec. p. 62. Qui vero affirmarunt, eam nec graece nec hebraice reperiri, vide apud Lambec. comment. Bibl. caes. lib. 5. p. 37. et 329. Bonfrer. p. 11. Dupin in Prolog. Bibl. Constit. Apostol. lib. 5. p. 17. Labbei concil. T. I. Paris 1671. Cotelerii Patr. Apost. Berlin. Rob. Stephani 1540. Waltoni Polyglott. in Esdram et Nehem. Utrum difficilius inter alia ait: "Nec quemquam moveat, quod unus a nobis "editus est, nec Apocryphorum tertii et quarti somni "is delectetur, quia et apud Hebraeos Esdra Nemiaque "sermones in unum volumen coarctantur, et quae non ha"bentur apud illos, - - sunt procul abjicienda." Ex his patet, librum 1. et 2. Esdrae uno conclusum fuisse volumine jam ab Hebraeis, uti et in codice nostro. Librum vero tertium s. qui codici nostro secundus s. esse apocryphum, et ab alio quam Hieronymo translatum. Isidorus Hispal. VI. 2. orig. vocat eum s. sicut codex noster, librum secundum, negans eum apud Hebraeos haberi; sed Joh. Morino p. 225. Exercit. Bibl. ex hebraico translatus videtur. Graece extare negarunt viri nonnulli docti, quia deest in nonnullis Bibliorum editionibus. In plerisque vero extat, et in Polyglottis Parisiens. et Londin. legitur graece, Syriace, ad latine. Quis eum Latio donaverit, cum nulla suppetant argumenta, dignosci nequit; sed diu ante Hieronymi tempora latine lectitatum constat e Tertulliano, Cypriano, Ambrosio et aliis.

Hunc 3tium Esdrae librum exhibet Sabatier Bibl. Sacrorum Tom. 2. p. 1041. duplici columna, quarum una versionem vulgatam, altera versionem alteram nempe ex Codice Colbertino, uti docet praefatio, continet. Codex noster versionem vulgatam sequitur, exceptis quibusdam variantibus, sed nullius momenti

Seitenstetten, Benediktinerstift, Cod. 20 [Verbleib unbekannt]

, 31.

lectionibus, a numero capitum; nam apud Sabatier totus liber absolvitur capitibus 9, in Ms. nostro capitibus 27.

Liber Tobiæ cum præfatione S. Hier. ad Episcopos Chromatium et Heliodorum; juxta versionem ejusdem sancti.

Liber Judith cum præfat. S. Hier. apud Hebræos liber Judith. Hanc capitul altera. "Arphaxad rex medorum superatis multis gentilibus", ignoti Authoris quæ potius brevis est ac compendiosa narratio totius Libri Judith. Versio est S. Hieronymi ex Chaldaico facta, ut in Vulgata.

Liber Esther cum præf. S. Hier. "Librum Esther variis translatoribus". Versio S. Hier. ex Hebr. ut in Vulgata.

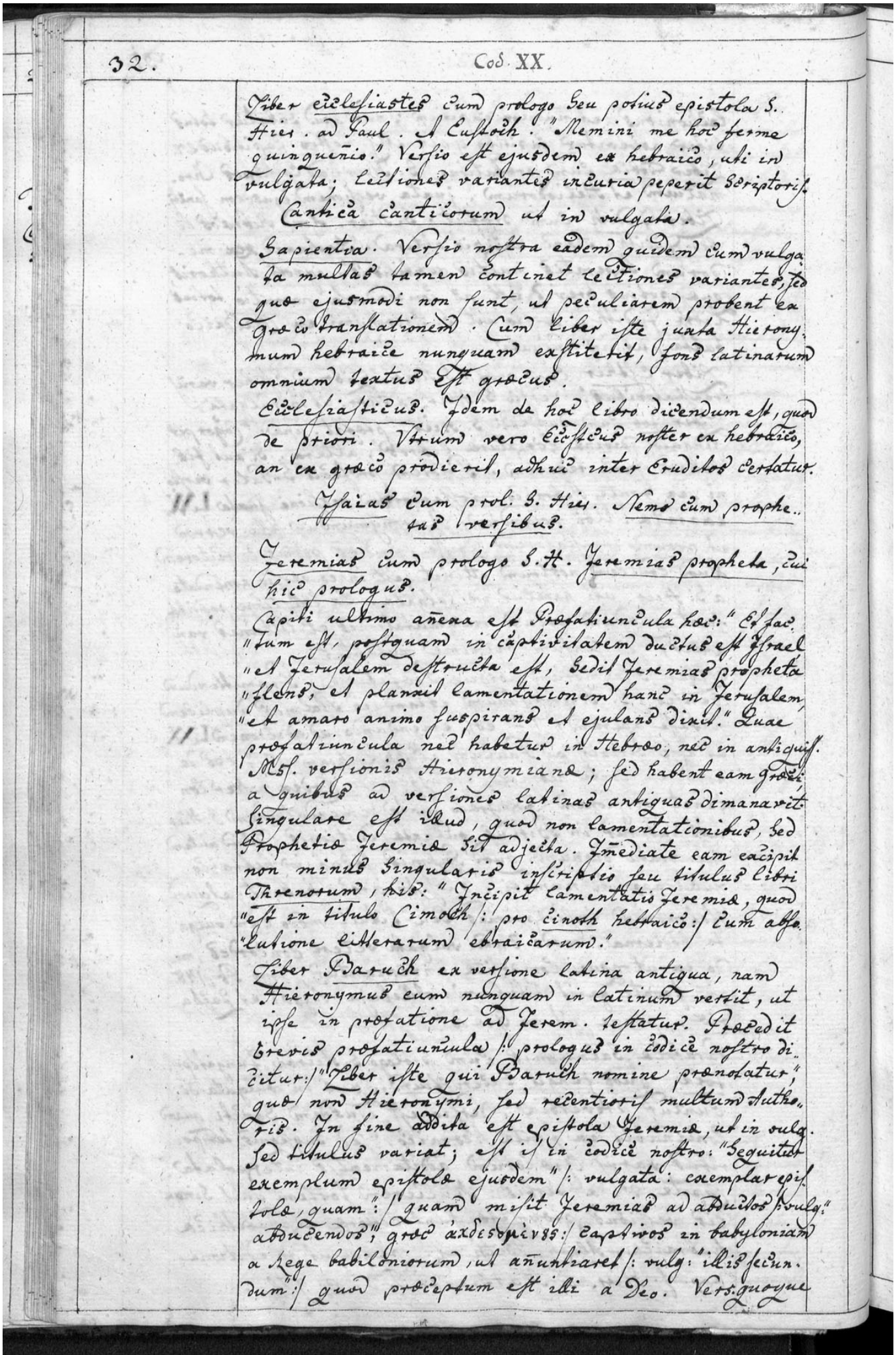
Liber Job cum duplici S. Hier. præfat. una: "Cogor per singulos divina Scriptura libros", altera: Si aut fides cellam junio texerem". Priorem præfixit S. Pater versioni, ex fonte Hebraico, posteriorem versioni juxta LXX. exarata. Ubi notandum, Hieronymum in illa verum et novum translatorem egisse, in hac potius correctorem. Quod codicem nostrum attinet, est in eo versio emendata a S. Hier. uti habetur in Vulgata. Ex collatione prodita sunt quædam vocum transmutationes et lectiones variantes, sed sensum minime mutantes.

Liber Psalmorum absque Præfatione. Præmittendum censeo, S. Hieronymum etiam in Psalmos duplicem navasse operam; 1mo eos emendando ad editionem LXX. ut ipse scribit ad Paulum et Eustochium; 2do eos de novo ex fonte hebraico transferendo. Codex noster continet versionem ex Græco juxta emendationem S. Hier. uti habetur in Bibliis vulgatæ editionis. Illud autem memoratu dignum, quod Psalmis, sicut in hebraico, nulli appositi numeri, quos in græci habent; itemque Psalmorum inscriptiones seu tituli modo cum vulgata hodierna, modo cum vulgata veteri concordes, modo ex utraque composita inveniantur; imo Ps. 148. in fronte gerit titulum: Alleluja. Aggæi et Zachariæ, plane ut in græco.

Parabolæ Salomonis cum prologo S. Hieron. Jungatepistola, quos jungit Sacerdotium, quæ in vulgata dicuntur proverbia. Versio est ejusdem Sancti, quam concinnavit ex fonte hebraico, sed subsequis temporibus variis Græcorum additamentis interpolata. Capite 31. a verbis: Mulierem fortem quis singuleis versibus propositæ sunt litteræ alphabethicæ hebraicæ, Aleph, Beth &c. plane ut in editione opp. S. Hier. a Martianæo T. I. p. 970.

Seitenstetten, Benediktinerstift, Cod. 20 [Verbleib unbekannt]

, 32.

Liber ecclesiastes cum prologo seu potius epistola S. Hier. ad Paul. et Eustoch. "Memini me hoc ferme quinquenio." Versio est ejusdem ex hebraico, ubi in vulgata; Lectiones variantes incuria peperit Scriptoris.

Cantica canticorum ut in vulgata.

Sapientia. Versio nostra eadem quidem cum vulgata multas tamen continet lectiones variantes, sed quo ejusmodi non sunt, ut peculiarem probent ex Graeco translationem. Cum liber iste juxta Hieronymum hebraice nunquam exstiterit, fons latinarum omnium textus est graecus.

Ecclesiasticus. Idem de hoc libro dicendum est, quod de priori. Utrum vero Ecclesticus noster ex hebraico, an ex graeco prodierit, adhuc inter Eruditos certatur.

Isaias cum prol. S. Hier. Nemo cum prophetas versibus.

Jeremias cum prologo S. H. Jeremias propheta, cui hic prologus.

Capiti ultimo annexa est Prefatiuncula haec: "Et factum est, postquam in captivitatem ductus est Israel "et Jerusalem destructa est, sedit Jeremias propheta "flens, et planxit lamentationem hanc in Jerusalem, "et amaro animo suspirans et ejulans dixit." Quae prefatiuncula nec habetur in Hebraeo, nec in antiquiss. Mss. versionis Hieronymiana; sed habent eam graeci, a quibus ad versiones latinas antiquas dimanavit. Singulare est illud, quod non Lamentationibus, sed Prophetiae Jeremiae sit adjecta. Immediate eam excipit non minus singularis inscriptio seu titulus libri Threnorum, his: "Incipit lamentatio Jeremiae, quod "est in titulo Cimoth: pro cinoth hebraico: cum abso. "lutione litterarum ebraicarum."

Liber Baruch ex versione latina antiqua, nam Hieronymus eum nunquam in latinum vertit, ut ipse in prefatione ad Jerem. testatur. Praecedit brevis prefatiuncula: prologus in codice nostro dicitur: "Liber iste qui Baruch nomine praenotatur, "quod non Hieronymi, sed recentioris multum autho. "ris. In fine addita est epistola Jeremiae, ut in vulg. Sed titulus variat; est: in codice nostro: "Sequitur exemplum epistolae ejusdem": vulgata: exemplar epistolae, quam": quam misit Jeremias ad abducios (vulg.: "abducendos"; graec ἀχθησομένους: captivos in babyloniam a rege babiloniorum, ut annunciaret: vulg.: "illis secundum": quod praeceptum est illi a Deo. Vers. quoque

Seitenstetten, Benediktinerstift, Cod. 20 [Verbleib unbekannt]

, 33.

7. noster legit; "a purpura quoque et marmore, quæ super teneant", vulg: "a purpura quoque et murice, quæ super illos teneant". Cetera variantes minoris momenti.

Ezechiel, cum prolog. S. Hier. "Ezechiel Prophetam cum Joachim".

Daniel, cum prologo S. Hier. "Danielem Prophetam".

Iam sequuntur XII. Prophetæ minores cum prologis S. Hier. eodem ordine et eadem versione, ut in codice XII.

Libri duo Machabæorum cum trino prologo; quorum primus et secundus sunt Rhabani Mauri; seu potius epistolas diacrim, Prima est ad Ludovicum Regem "Domino excellentissimo et in cultu Xtiane religionis "strenuissimo Ludovico Regi rabanus vilissimus servorum "dei in domino dnoq; pperuā optat salutem"; altera ad Geraldum Sacri palatii archidiaconum: "Reverentissimo et omni caritatis offo dignissimo Geraldo Sacri "palacii archidiacono. Rabanus vilis Dei servus servoq; "in Xpo salutem". Tertius incipit: "Machabæorum /: libri quoq; scriptore omissum:/ duo pronolant præ lia". Forsitan etiam hic Rhabanum habet authorem; destitutus autem operum ejus editione, nihil certi affirmare possum.

Novi Testamenti librorum ordo est sequens.

1. Quatuor evangelia cum suis prefationibus, de quibus vide, quæ ad codicem XIV diximus. Illud autem hic loci prorsus singulare est, prefationcula ipsius Evangelistæ Lucæ Quoniam quidem multa prepositam esse prologo Lucas Syrus, et hoc finito demum incipere Evangelium his verbis: "Fuit in diebus Herodis".

2. Epistolæ S. Pauli, ad Romanos, ad Corinthios, ad Galathas, ad Ephesios, ad Philippenses, ad Thessalonicenses, ad Colocenses, ad Thimotheum, ad Titum, ad Philemonem, ad Hebræos. Singulis epistolis præmittuntur brevissima singula.

3. Actus Apostolorum, cum prologo mutilo: "Lucas Antiochenus natione Syrus" perperam Hieron. adscripto.

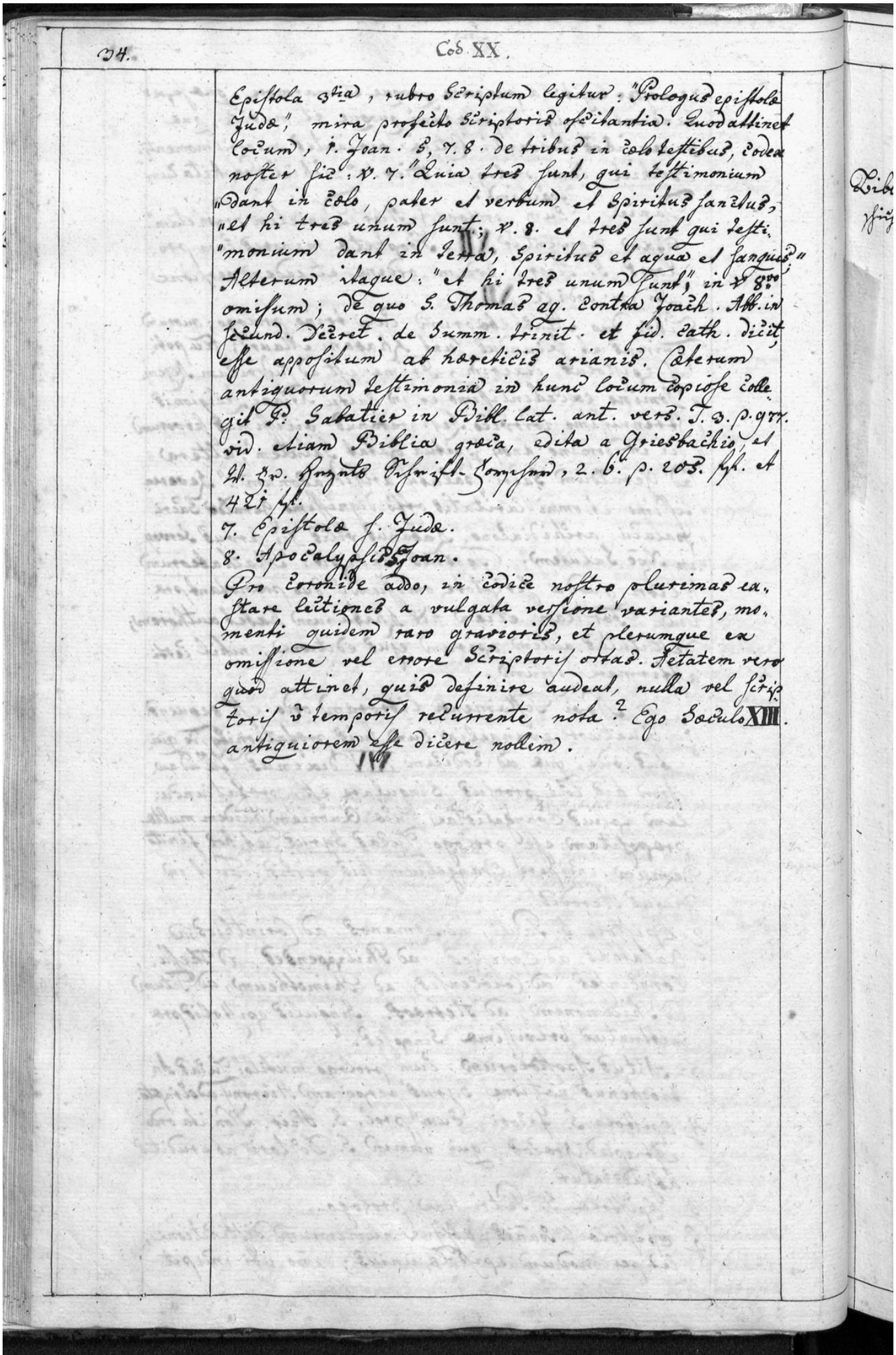
4. Epistola S. Jacobi, cum prol. S. Hier. Non ita ordo est apud Græcos; qui tamen S. Doctori ab eruditis adjudicatur.

5. Epistola S. Petri sine prologo.

6. Epistola S. Joannis, absque numerorum distinctione, sed per modum epistolæ unius; imo ubi incipit

Seitenstetten, Benediktinerstift, Cod. 20 [Verbleib unbekannt]

, 34.

34. Cod. XX.

Epistola 3tia, rubro scriptum legitur: "Prologus epistole Jude", mira profecto scriptoris efficantia. Quod attinet locum, 1. Joan. 5, v. 8. de tribus in celo testibus, codex noster sic: v. 7. "Quia tres sunt, qui testimonium "dant in celo, pater et verbum et Spiritus sanctus, "et hi tres unum sunt; v. 8. et tres sunt qui testi- "monium dant in terra, Spiritus et aqua et sanguis" Alterum itaque: "et hi tres unum sunt," in v. 8vo omissum; de quo S. Thomas aq. contra Joach. Abb. in secund. Decret. de Summ. trinit. et fid. cath. dicit esse appositum ab hereticis arianis. Caterum antiquorum testimonia in hunc locum copiose collegit P. Sabatier in Bibl. lat. ant. vers. T. 3. p. 977. vid. etiam Biblia graeca, edita a Griesbachio, et Ill. Zw. Hugii Einleit. Schrift. Sonnen, 2. b. p. 203. fgk. et 421 fgk.

7. Epistola S. Jude.

8. Apocalypsis Joan.

Pro coronide addo, in codice nostro plurimas ea- stare lectiones a vulgata versione variantes, mo- menti quidem raro graviores, et plerumque ex omissione vel errore scriptoris ortas. Aetatem vero quod attinet, quis definire audeat, nulla vel scrip- toris v. temporis recurrente nota? Ego saeculo XIII. antiquiorem esse dicere nollem.

IV

Seitenstetten, Benediktinerstift, Cod. 20 [Verbleib unbekannt]

Österreichische Akademie der Wissenschaften, Institut für Mittelalterforschung, Abteilung Schrift- und Buchwesen: manuscripta.at - Mittelalterliche Handschriften in österreichischen Bibliotheken
Permalink: manuscripta.at/?ID=27391